

Mil anys del castell de Begur

La vila commemora el mil·lenari de la primera anotació sobre l'edifici, del 1019

El passat defensiu va afavorir la creació de la vila i el present és simbòlic i turístic

L'edificació va ser destruïda almenys tres cops: el darrer, el 1810

Els veïns de Begur celebren un aniversari, o més ben dit, un mil·lenari, perquè enguany commemoren els mil anys que han passat d'ençà de la primera referència escrita de la fortificació, del 1019. Feia esment a un tal Arnust de Bigurio (o Arust), observador en una causa entre el comte Hug d'Empúries i la comtessa Ermessenda de Barcelona, i hi quedava clar que era senyor feudal a la vila i que hi tenia un castell. L'anotació, segons rememora el catedràtic Josep Maria Fullola, professor de la UdG i net de Lluís Pericot, consta en el Cartoral de Carlemany del bisbe de Girona, tot i que el castell podria tenir, almenys, un segle més, perquè el 889 l'abadia de Fontclara ja havia concedit uns terrenys, probablement per millorar la xarxa defensiva de l'època.

Fullola destacava, en l'acte d'inauguració del mil·lenari, el valor estratègic del turó, on el seu avi i Lluís Esteva i Cruañas van excavar les restes d'un assentament dels ibers d'entre els segles VII i II aC, "a redós de la tramuntana". Però a l'edat mitjana la protecció de la fortificació va afavorir el desenvolupament de la vila. Les recerques de diversos historiadors locals, com ara Salvador Raurich, també besavi de Fullola, i Ponç Feliu també recullen nombroses vicissituds de l'estreta relació dels begurencs amb el seu castell, que havia anat canviant de propietaris feudals fins al segle XIV. El 1402 el van intentar comprar, per 20.000 sous barcelonesos aplegats entre el poble. Però no se'n van sortir fins al 1604, quan van adquirir-ne els drets al baró Carles de Vilademany i Cruïlles.

Destruccions periòdiques

Entre el primer intent i el darrer per adquirir-lo, el 1468, les tropes franceses del duc de Lorena ja el van destruir durant la guerra civil catalana. I després d'una reconstrucció parcial, els francesos el tornarien a destruir el 1694, després de la batalla del Ter.

La darrera destrucció, de signe contrari, arribaria al 1810, quan les forces angleses, espanyoles i guerrilles locals, capitanejades pel general Doyle, van foragitar-ne les napoleòniques al final de la guerra del Francès. Van encarregar als begurencs que el voessin, per si de cas. I ningú va gosar de reconstruir-lo, segurament perquè tampoc consta cap plànol o gravat amb la fesomia antiga. En aquells temps, un indià, Sebastià Serrallés, va començar fent negoci amb les pedres de les restes, fins que l'Ajuntament, el propietari legítim, va reclamar fer-se càrrec de l'empresa.

Merlets contemporanis

Ja a principis del segle XX, però, Salvador Raurich va proposar el 1908 una subscripció popular per obrir un camí d'accés des de la zona d'es Garrigà fins al castell, que faria que veïns i forans se'l comencessin a sentir més seu. Entre les obres d'embelliment, posteriors, el 1956 l'Ajuntament hi va fer aixecar uns merlets que pocs dels visitants avui s'imaginarien que tot just tenen sis dècades. I ja als anys seixanta, la ballaora Carmen Amaya va

contribuir a sufragar el sistema d'il·luminació del turó i les restes a les nits i s'hi va acabar de pavimentar el camí. Aquestes millores van contribuir a popularitzar les restes, en una talaia privilegiada i font d'inspiració d'escriptors com Josep Pla i Joan Vinyoli, o localització d'actes polítics durant la Segona República i rodatges mítics de Hollywood, com el de Liz Taylor a De sobte l'últim estiu (1959). Però també, en la intrahistòria quotidiana de molts begurencs i visitants, com a escenari i rerefons d'instantànies, o freqüent lloc de trobades amoroses. Un espai per recordar, i més ara que ja ha arribat almenys a mil anys.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 03-06-2019, Pàgina 20

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1614156-mil-anys-del-castell-de-begur.html>